

پرویز براتی / روزنامه نگار

او درباره محدودیتی که باعث بروز خلاقیت‌هایی در حوزه تجسمی شد، نوشته است

جمع خوانی

← کروناچی بر سر هنر آورد؟ این سؤال است که از ابتدای ایزولاسیون کرونایی زیاد پرسیده می‌شود. غالباً کروناتداعی‌کننده ر کود فعالیت‌های هنری، تعطیلی گالری‌ها و از کار بیکار شدن هنرمندان است. می‌گویند این سیلاب ویرانگر، هنر را هم با خود شست و بُرد. اما همه اینها فقط یک جنبه ماجراست! آن سوی داستان، گشایشی است که کرونادر هنر به وجود آورد و این بیماری از یک محدودیت، به مجالی برای بروز خلاقیت مبدل شد. در زیر با هم فرصت‌هایی را که از رهگذر این تهدید جهانی برای هنر ایران فراهم شد مرور می‌کنیم:

باز آفرینی نقاشی با وسایل خانگی

یکی از اولین ثمره‌های کرونا باز شدن پای آثار هنری به خانه‌های مردم بود. یکی از اولین قدم‌ها را موزه گتی لس آنجلس برداشت که همان اوایل به دلیل همه‌گیری کرونا بسته شد؛ اما مسئولان این موزه دست به ابتکاری جالب زدند تا مردمی را که در قرنطینه هستند با هنر درگیر کنند. آنها در فضای آنلاین از طرفداران خود خواستند تا شاهکارهای معروف را با وسایل خانگی باز آفرینی کنند و به این ترتیب بود که هزاران شاهکار هنری وارد قرنطینه خانگی شد و تصویری جذاب را به وجود آورد که با هشتک «میان هنر و قرنطینه» منتشر

فروش رسیدند. این نمایشگاه مجازی نه تنها محدودیت‌های کرونایی که محدودیت‌های قبل از کرونا را هم پشت سر گذاشت! گلستان تعریف می‌کند که قبل از کرونا همیشه در گالری به دلیل تعدد آثار از هنرمندان می‌خواستند اندازه کارشان بیشتر از ۵۰ در ۷۰ نباشد، اما در این نمایشگاه اندازه دیگر مطرح نبود و کار ۲ متری هم ارائه شد! او پیش‌بینی می‌کرده این نمایشگاه بیشتر دیده شود اما خرید خیلی کمتری صورت گیرد. نتیجه کار عکس پیش‌بینی او از آب درمی‌آید و اتفاقاً خرید بیشتری از این نمایشگاه مجازی صورت می‌گیرد! البته برپایی نمایشگاه‌های مجازی تنها راه حل گلستان برای غلبه بر رکود کرونایی نبود. این گالری در ایام قرنطینه، یک مسابقه نقاشی هم برای کودکان زیر ۱۰ سال با مشارکت شهرداری تهران برگزار کرد.

مدال‌های «تناولی» بر سینه قهرمانان سلامت

اما هنرمندانی هم بودند که نه تنها کرونا مانع از کار کردنشان نشد که از هنرشان برای کمک به بیماران کرونایی هم استفاده کردند. از جمله آنها پرویز تناولی هنرمند مجسمه‌ساز بود که ۱۲۰ مدال برای کمک به بیمارستان‌های درگیر کرونا ساخت و عواید فروششان را به این امر اختصاص داد. تناولی اواخر ماه مارس (فروردین ۹۹) دو مدال برنز و نقره را برای قالب‌گیری و تولید به ایران فرستاد. مدال برنز به قیمت

راه اندازی پویش «مُشاهنر» (همراهی هنرمندان با مردم در قرنطینه خانگی) بود. بانیان آن فاضل جمشیدی، خواننده و علیرضا بهرامی، شاعر و روزنامه‌نگار، جمعی از هنرمندان رشته‌های مختلف را دعوت کردند تا برای مردمی که شرایط قرنطینه خانگی و سختی کرونا را تحمل می‌کنند، به تولید و انتشار عام آثار هنری بپردازند. اسرافیل شیرچی، طاهر شیخ‌الحکمایی، جواد بختیاری و فاطمه مرادیان از جمله هنرمندان تجسمی بودند که با خلق اثر هنری، حمایت خود را از این پویش اعلام کردند. برای مثال شیخ‌الحکمایی اثری با موضوع ماسک زدن در روزهای کرونایی ساخت و جواد بختیاری هم یک مدال سپاس از پرستاران درست کرد. فاطمه مرادیان هم پوسترهایی با موضوع کرونا طراحی کرد.

تورهای مجازی موزه‌های معاصر و موزه ملی

اما یکی از راه‌های خلاقانه برای اینکه محدودیت کرونایی چشمه خلاقیت را خشکاند، برگزاری تورهای مجازی است. در واقع در روزگار کرونا تورهای مجازی نه تنها موزه‌ها را از رونق نینداخته که بر عکس، باعث رونق گرفتن بازدید از موزه‌ها شده‌اند. در این تورهای مجازی که شامل ویدئوهای ۳۶۰ درجه همراه با راهنمای صوتی است، می‌توانید با کمک فناوری «واقعیت مجازی» به شاهکارها و آثار هنری بیش از

به خیر کرونا امیدی هست

اثر ابراهیم حقیقی ■

شدند. در ایران هم این جریان بازسازی دنبال شد و آثار آفرین ساجدی، نقاش معاصر ایرانی بارها بازسازی و باز آفرینی شد و در فضای مجازی به نمایش درآمد. این بازسازی‌ها بیشتر چیدمانی از کارهای ساجدی بود. برای مثال بعضی‌ها خودشان را در قالب سوژه‌های این هنرمند گذاشته و کار را بازسازی کرده بودند. گاهی هم ایده خود را اضافه کرده بودند.

نمایشگاه‌های مجازی گالری گلستان

لی‌لی گلستان کاری کرد کارستان! با شیوع کرونا بسیاری از برنامه‌های گالری‌ها در ایران لغو شد یا معلق ماند. با این حال مدیر گالری گلستان راه حل مجازی را برای غلبه بر رکود و ناامیدی فراگیر کرونایی انتخاب کرد. گلستان، وب‌سایت و صفحه اینستاگرام گالری را برای برپایی نمایشگاه‌های مجازی خود انتخاب کرد و در هر پست تصویر اثر را به همراه مشخصات و قیمت آن روی وب‌سایت و صفحه اینستاگرام گالری قرار داد. دایره‌های قرمز رنگ معروف که نشانه به فروش رفتن اثر در نمایشگاه‌ها هستند، نه تنها در نمایشگاه‌های مجازی این گالری با سابقه کار کرد خود را از دست ندادند که بر تعدادشان هم افزوده شد. از این مهم‌تر برپایی بیست و هشتمین دوره نمایشگاه معروف «صد اثر، صد هنرمند» برای اولین بار به صورت مجازی بود. جالب اینجاست که گلستان همه آثار را در تنهایی و در قرنطینه دید و گزینش کارها را به تنهایی انجام داد. نتیجه کار، باورکردنی نبود. فقط ظرف ۲ روز ۱۶۲ اثر فروخته شد. استقبال، عالی و غیرقابل باور بود. در پایان، ۱۷۵ اثر هنری در اندازه‌ها و قیمت‌های مختلف به

۶۰۰ دلار (حدود ۱۰ میلیون تومان) و مدال نقره به قیمت ۱۵۰۰ دلار (حدود ۲۴ میلیون تومان) عرضه شد. از مدال برنز ۱۰۰ عدد و از مدال نقره که گران‌تر است ۲۰ عدد تولید شد. روی هر کدام از این مدال‌ها طرح بلبل نشسته روی دست و پشت آنها، طرح سرو به کار رفته بود. او از طرح بلبل روی این مدال‌ها استفاده کرد چون در فرهنگ عامه ایران بلبل یک پرند خوش‌یمن و حامل خبر محبوب به معشوق است. در مدال برنز نیز طرح درخت سرو کار شد. درخت سرو به عنوان نمادی از زندگی طولانی است. پس زمینه این مدال‌ها صدها خط عمودی قرار دارد که نمایانگر مردم ایران است.

کرونا ایسم ابراهیم حقیقی

ابراهیم حقیقی گرافیس‌ت و نقاش هم در روزهای کرونایی دست به ابتکاری جالب زد. حقیقی با استفاده از نمادهای ویروس کرونا از دستمال کاغذی و ژل‌های ضد عفونی‌کننده گرفته تا ماسک و دستمال کاغذی در آثار مشهور هنری جهان، کرونا را به تاریخ دنیای هنرهای تجسمی برد. حقیقی این تصاویر را به وسیله فتوشاپ ساخت و در صفحه شخصی اینستاگرامش منتشر کرد. آثاری از رنه ماگریت، ونسان ون گوگ، ادوارد مونش و ادوارد مانه هدف این هنرمند قرار گرفت. او این آثار را که در قطعات کوچکی تهیه شده بودند به صورت آنلاین در گالری گلستان هم نمایش داد و شماری از آنها را هم به فروش رساند.

پویش مُشاهنر

یکی از اولین ابتکارات هنرمندان ایرانی در روزهای آغازین شیوع کرونا،

هر زمان دیگری نزدیک شوید. در ایران موزه هنرهای معاصر تهران جزو اولین موزه‌هایی بود که امکان گذر مجازی به گنجینه خود را فراهم کرد و بخشی از گنجینه خود را به صورت نمایشگاهی مجازی با عنوان «نو به نو» در معرض دید قرار داد. موزه ملی ایران هم با تور مجازی، موفق شد مجموعه نمایشگاه‌های موقت خود را در خانه به مردم نمایش دهد.

کارزار کارتون در خراسان شمالی

اهالی کاریکاتور هم از قافله عقب نماندند و مسابقاتی با موضوع کروناویروس برگزار کردند تا هم هنرمندان کاریکاتوریست بیکار نمانند و هم با آثارشان در آموزش و ارتقای آگاهی بهداشتی مردم سهیم باشند. از جمله این کاریکاتوریست‌ها، عباس ناصری یکی از کاریکاتوریست‌های ساکن خراسان شمالی بود. ناصری با شروع بحران کرونا سومین مسابقات بین‌المللی کاریکاتور را با موضوع کروناویروس برگزار کرد. این کارتون‌بست به گفته خود از طریق کارزار کارتون به میدان مقابله با کرونا آمد.

ابتکارات دنیای هنر برای مقابله با محدودیت‌های کرونا، یکی دوتا نیست؛ از قدم زدن در غرفه‌های آنلاین آرتفرهای مجازی گرفته تا فروش آنلاین و نمایش تابلو در ویترین مغازه‌ها. بازدید از گالری با اتومبیل (در ایوبین نمایشگاه) از دیگر ابتکارهای جهانی برای مقابله با غول کرونا بود که مرکز تورنتو استار با این روش نمایشگاهی دیجیتال از آثار ون گوگ برگزار کرد. ■